

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของระดับความสำคัญและความยากของงานที่มีต่อพฤติกรรมการคล้อยตาม ผู้วิจัยจึงขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เมื่องานมีความสำคัญมากงานยากทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามสูงกว่างานง่าย และเมื่องานมีความสำคัญน้อยงานยากและงานง่ายไม่ทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามแตกต่างกัน

จากการให้คะแนนคำตอบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นำคะแนนที่ได้มาทำการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการคล้อยตามในเงื่อนไขความสำคัญและความยากของงาน พบว่าในเงื่อนไขงานที่มีความสำคัญมากงานยากมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการคล้อยตามสูงกว่างานง่าย ส่วนในงานที่มีความสำคัญน้อยทั้งงานยากและงานง่ายมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการคล้อยตามไม่แตกต่างกัน ผลที่ได้สนับสนุนสมมติฐานที่ 1

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Baron และคณะ (1996) ที่พบว่า การตัดสินใจในเรื่องที่มีความสำคัญ ผู้ร่วมการทดลองจะรับฟังและเปรียบเทียบความคิดเห็นของตนเองกับสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตาม โดยในงานที่มีความสำคัญมาก มีผลทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามในงานยากและงานง่ายแตกต่างกัน โดยงานง่าย พบว่ามีพฤติกรรมการคล้อยตามต่ำ แต่ในงานยากเกิดพฤติกรรมการคล้อยตามสูง จากการศึกษาในเรื่องความสำคัญของงานพบว่า ความสำคัญของงานเกี่ยวข้องกับความต้องการ ความถูกต้อง การตัดสินใจที่ถูกต้องจะมีผลต่อตนเองโดยการได้รับรางวัลหรือลงโทษเมื่อทำผิด ดังนั้นบุคคลจึงจำเป็นต้องค้นคว้าข้อมูลหรือต้องการข้อมูลมาช่วยในการตัดสินใจ (Savadori et al., 1999) นอกจากนี้ Janis (1972 อ้างถึงใน Baron et al., 1996) กล่าวถึง การตัดสินใจในเรื่องทางการเมือง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การทหาร ล้วนแต่เป็นเรื่องของการตัดสินใจที่มีความสำคัญมาก เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการคล้อยตามความคิดของกลุ่ม และเป็นไปได้ที่ว่าเมื่อเกิด

การตัดสินใจที่ผิดพลาดบุคคลจะหาเหตุผลโดยการอ้างว่าเป็นการตัดสินใจในเรื่องที่มีความสำคัญ ยิ่งเป็นการตัดสินใจในเรื่องที่มีความสำคัญมากเท่าใด การตัดสินใจนั้นจะได้รับผลกระทบจาก อิทธิพลทางสังคมมากขึ้น เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องมีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ จึงมีความ สำคัญและเป็นที่น่าสนใจของคนส่วนมาก ดังนั้นการตัดสินใจในเรื่องที่มีความสำคัญ ทำให้บุคคลเกิด ความเครียด ถูกกดดัน ประเมินตนเองต่ำ ทำให้รู้สึกไวต่ออิทธิพลทางสังคมมากขึ้น (Darley, 1966) เมื่องานมีความสำคัญบุคคลจึงต้องการความถูกต้อง ต้องการข้อมูลและความคิดเห็นของ ผู้อื่นช่วยในการตัดสินใจ ซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามสูง ตัวอย่างที่พบในชีวิตประจำวัน เช่น ในการตัดสินใจพิจารณาคดีที่สำคัญ คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจจนเกิดเป็นกระแสความต้องการ ของคนในด้านต่างๆ ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจพิจารณาต้องเผชิญกับแรงกดดันต่างๆ และจำเป็นที่จะต้องรับ ฟังกระแสความต้องการของคนส่วนใหญ่ ทั้งในด้านที่สนับสนุนและคัดค้าน ดังนั้น ในการตัดสินใจ จึงทำได้อย่างยากลำบาก และต้องตัดสินใจด้วยความละเอียดรอบคอบเป็นอย่างมาก เนื่องจากผล การตัดสินใจมีผลกระทบทำให้คนเกิดความพอใจและไม่พอใจได้ เมื่อตัดสินใจพิจารณาผิดพลาด อาจ ทำให้เกิดความรุนแรงตามมาได้

อิทธิพลทางสังคมมีผลกระทบต่อการทำงานที่มีความสำคัญ โดยมีการเชื่อมโยง กับความยากของงาน เมื่องานมีความสำคัญและเป็นการตัดสินใจในระดับง่าย อิทธิพลทางสังคม จะมีผลกระทบต่อการทำงานในระดับต่ำ แต่เมื่องานมีความสำคัญและการตัดสินใจอยู่ในระดับ ยากหรืองานมีลักษณะกำกวม อิทธิพลทางสังคมมีผลกระทบต่อการทำงานเพิ่มสูงขึ้น ความยาก ของงานมีผลต่อความสำคัญของงานทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามแตกต่างกัน ในการวิจัย ครั้งนี้ พบว่า ในเงื่อนไขงานสำคัญมากและเป็นงานยากมีคะแนนพฤติกรรมการคล้อยตามสูงสุด ($M = 1.52$) ในเงื่อนไขงานมีความสำคัญมากและเป็นงานง่าย มีคะแนนพฤติกรรมการคล้อยตาม ต่ำสุด ($M = 0.80$) จะเห็นได้ว่า ความยากของงานมีผลต่อความสำคัญของงานทำให้บุคคลมี พฤติกรรมการคล้อยตามแตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากว่า ในงานที่มีความยากบุคคล ตัดสินใจได้ลำบาก ไม่มั่นใจในความคิดของตนเองทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามสูง แต่ในงาน ง่ายบุคคลสามารถตัดสินใจได้เองโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยความคิดเห็นจากบุคคลอื่น ทำให้เกิด พฤติกรรมการคล้อยตามต่ำ

สรุปได้ว่า ในงานที่มีความสำคัญมากเมื่องานมีความยากหรือมีลักษณะกำกวม บุคคล ขาดความมั่นใจไม่แน่ใจในการรับรู้ของตนเอง ไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องแน่นอน โดย ส่วนใหญ่การรับรู้ของบุคคลจะตอบสนองตามความคิดเห็นของกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ สมาชิกในกลุ่มเห็นด้วยตรงกันอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ทำให้เพิ่มความมั่นใจแก่บุคคล จึงตอบสนองโดย

การคล้อยตามความคิดของคนส่วนใหญ่ แต่ในงานง่ายบุคคลสามารถพิจารณาและตัดสินใจได้เองอย่างถูกต้อง โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการรับรู้หรือความคิดเห็นจากผู้อื่น บุคคลจึงตอบสนองโดยการเชื่อตามการรับรู้ของตนเองไม่คล้อยตามความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่

สมมติฐานที่ 2 งานยากทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามสูงกว่างานง่าย

จากการทดสอบด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของคะแนนพฤติกรรมการคล้อยตาม พบว่า ผลหลักของความยากของงานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยพบว่าในงานยาก ($M = 1.34$) มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการคล้อยตามสูงกว่าในงานง่าย ($M = 0.92$) ซึ่งผลที่ได้สนับสนุนสมมติฐานที่ 2

จากการศึกษาเกี่ยวกับความยากของงานที่มีต่อพฤติกรรมการคล้อยตาม พบว่างานยากมีลักษณะเป็นงานที่คลุมเครือไม่ชัดเจน หรือมีคำตอบที่ไม่แน่นอนชัดเจนตายตัว เมื่อบุคคลไม่มีข้อมูลทำให้ขาดความมั่นใจในการตัดสินใจ ดังนั้นในงานยากบุคคลจึงจำเป็นต้องรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจของตน ในทางตรงกันข้าม เมื่องานนั้นเป็นงานง่าย บุคคลจะมั่นใจในการรับรู้และความคิดของตนเอง การตัดสินใจจึงไม่จำเป็นต้องพึ่งพาหรือรับฟังข้อมูลจากผู้อื่น ความต้องการข้อมูลจากผู้อื่นจะน้อยลงมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามต่ำ ดังนั้นบุคคลจึงแสดงพฤติกรรมการคล้อยตามในงานยากสูงกว่างานง่าย (Coleman et al., 1958) และบุคคลจะคล้อยตามในงานที่คลุมเครือสูงกว่างานที่ไม่คลุมเครือหรือมีคำตอบที่ถูกต้องชัดเจน (Penner & Davis, 1969) จากการศึกษาของ Cox และ Bauer (1964 อ้างถึงใน Gergen & Bauer, 1967) พบว่า ในงานทั่วไปบุคคลจะมีความมั่นใจในการตัดสินใจของตนเอง แต่เมื่องานมีความยากเพิ่มขึ้น บุคคลจะรับรู้และคำนึงถึงความคิดเห็นจากผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการอ่านเรื่องเป็นตัวควบคุมระดับความยากของงาน โดยในการอ่านเรื่องที่ 1 งานยากให้เวลาในการอ่าน 3 นาที งานง่าย 1.5 นาที เรื่องที่ 2 งานยากให้เวลาในการอ่าน 2 นาที งานง่าย 1 นาที ซึ่งระยะเวลาที่ใช้ในการอ่านส่งผลทำให้งานมีความยากง่ายแตกต่างกัน โดยในงานยากพบว่า ผู้ร่วมการทดลองมีเวลาในการอ่านเรื่องน้อยทำให้ไม่สามารถรับรู้ข้อมูลได้ดี ทำให้ขาดความมั่นใจในการตอบ แต่เมื่อได้ยินคำตอบของผู้อื่นซึ่งเป็นกลุ่มนัดแนะ ที่มีการตอบตรงกันอย่างเป็นเอกฉันท์ ผู้ร่วมการทดลองจึงตอบคำตอบตามที่ได้ยินจากผู้อื่น เนื่องจากบุคคลขาดข้อมูลและไม่แน่ใจในการรับรู้ของตนเอง จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและการรับรู้จากผู้อื่นเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ส่วนในงานง่ายผู้ร่วมการทดลองมีระยะเวลาในการอ่าน

มากกว่าทำให้สามารถรับรู้ข้อมูลได้ดี เมื่อตอบคำถามจึงสามารถตอบได้อย่างมั่นใจโดยไม่ต้องการข้อมูลจากผู้อื่นในการตัดสินใจ

จากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ความยากของงานเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคล้อยตามซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามที่แตกต่างกัน ในงานที่มีระดับยากและง่ายแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรความสำคัญของงานที่พบว่าผลหลักไม่แตกต่างกัน สาเหตุอาจเนื่องมาจากความสำคัญของงานไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคล้อยตามโดยตรง ทำให้ไม่มีความแตกต่างกัน จำเป็นต้องมีความยากของงานเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังผลจากการวิจัยที่พบปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างความสำคัญและความยากของงาน

จากผลการประเมินมาตรฐานวัดการกระทำตามเงื่อนไข พบว่า ผู้เข้าร่วมการทดลองทั้ง 4 เงื่อนไข ประเมินความสำคัญและความยากของงานที่ได้ทำ รับรู้ตรงตามเงื่อนไขที่ตนเองได้รับ และในการประเมินความมั่นใจ ความพยายาม และความตั้งใจในการตอบคำถาม พบว่าผู้เข้าร่วมการทดลองทั้ง 4 เงื่อนไข รับรู้ในระดับใกล้เคียงกัน ประเมินความรู้สึกต่องานที่ได้ทำไม่แตกต่างกัน โดยความมั่นใจในการตอบคำถามผู้เข้าร่วมการทดลองทั้ง 4 เงื่อนไข ประเมินอยู่ในระดับมั่นใจค่อนข้างมาก ส่วนความพยายามในการตอบคำถาม ประเมินอยู่ในระดับพยายามค่อนข้างมาก และความตั้งใจในการตอบคำถามประเมินอยู่ในระดับตั้งใจมาก